

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Živel narod, živel kralj!

Morda Evropa še ni rodila pokolenja, ki bi bilo preživljalo tako težke čase, kakršne je ugodila naklonila nam. Ves svet podrhteva v krčevitih bolečinah, zametuje staro in v mukah išče novo. Naravno, da se tudi naša mlada država ne more izogniti temu trenju in mora prestajati v tej ali oni obliki vse pretrese, ki vznemirjajo svet. Vendar imamo pri nas v primeri z ostalim svetom mnogo prednosti, med katere moramo poleg brezprimernega junaštva Jugoslovancov šteti zlasti vladarsko modrost slavne dinastije Karadjordjevičev in neomajno ljubezen, s kakršno se svoje narodne dinastije oklepa ves narod.

Naš praznik

Prav zaradi teh razmer in takih okoliščin nam pomeni rojstni dan našega kralja, ki ga obhaja mladi suveren Nj. Vel. kralj Peter II. dne 6. septembra, več nego običajen dinastični ali državni praznik. Ta dan se bomo ob spominu na dragocene žrtve, ki jih je končno venčala mučeniška smrt junškega Zedinitelja, nesmrtnega mučenika, blagopokojnega kralja Aleksandra I., vsi združili okrog njegovega sina s tiho prisego, da hočemo v boju z notranjimi in zunanji sovražniki ostati zvesti domovini, kralju in narodu, zvesti človečanski ideji, ki jo je tako veličastno branil v svetu veliki pokojnik.

Dedič duha in srca

Pri nas v Sloveniji je lepa navada, da za družinske praznike poklanjamo slavljencem darila. Rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. občutimo slovenski kmetje kot svoj največji družinski praznik, zato si dovoljujemo pokloniti mu v dar tele misli in želje:

Slovenski kmetjski narod zvesto stopa po poti, ki sta jo nakazala nesmrtna kralja Peter Osvoboditelj in Aleksander Zedinitelj.

Slovenski narod želi, da bi postal Nj. Vel. kralj Peter II. ne le dedič prestola, ampak tudi dedič vseh dragocenih duhovnih vrednot svojih

velikih prednikov in izvršilec oporoke, ki je zapisana v srcih vseh poštenih Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Slovenski kmetje svojemu mlademu kralju obljublamo za rojstni dan, da bomo s svojim de-

lom in — če bo treba — s svojo krvjo pomagali, da v vsakem pogledu do kraja uresniči ideale svojih in naših prednikov.

Jugoslavija je nastala s krvjo Karadjordjevičev. Ob njej in na njej je rastla in brez nje je ni. To naj sliši ob rojstnem dnevu našega kralja svet, tega naj se zaveda domovina. S tem smo povedali vse, kar nam je na srcu.

ne ozdravi nič drugega kakor smrt. Ko pa to priznavamo, ne moremo soglašati: z mislijo, da bi bilo kakor nalašč prav na naših tleh toliko teh nesrečnih in v bistvu prav za prav vsega pomilovanja vrednih zavržencev. Prav njih razmeroma visoko število nas sili, da razmišljamo o tem žalostnem pojavu in njegovih pravih vzrokih. In tu se nam odkrivajo dognanja, ki ljudje tako radi molče o njih.

Prvo in največjo krivdo za vse te pojave vidimo v žalostnih socialnih razmerah naše vasi. Tam, kjer manjka najnujnejših potrebščin, tam, kjer ljudje vidijo, da njih pošteno in trdo delo nima nobene cene, tam ni, žal, nič čudnega, če se človeku zmedejo in omajajo moralni pojmi. Poudarjamo, da tega ne odobravamo, vendar hkratu pripominjamo, da ne moremo ljudi gladko obsojati.

Kontrola sadja za izvoz

Odredba banske uprave z dne 11. t. m. odreja v zvezi z uredbo o kontroli sadja namenjenega za izvoz, da se po dosedanjem vrstnem redu postavijo za kontrolorje sadja za čas izvozne sezone, in sicer:

1. Ing. Dolinar Janko, banovinski hmeljski nadzornik v Celju,
2. Kocuvan Franc, v. d. sreskega kmetijskega referenta v Celju,
3. Jelen Anton, drevosničar v Št. Ilju pri Velenju,
4. Strobnik Ivan, v. d. sreskega kmetijskega referenta v Slovenjem Gradcu,
5. Martelanc Karel, sreski kmetijski referent v Dravogradu,
6. Ing. Adamič Franc, honorarni uradnik na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru,
7. Ing. Ferlinc Pavel, ravnatelj banov. vinarskega in sadjarskega zavoda v Mariboru,
8. Filipič Ludvik, sreski kmetijski referent v Mariboru, levi breg,
9. Tkavec Rudolf, posestnik v Št. Ilju v Slovenskih goricah,
10. Zupanc Martin, sreski kmetijski referent v Mariboru, desni breg,
11. Ing. Judež Miško, honorarni uradnik na banov. vinarskem in sadjarskem zavodu v Mariboru,
12. Cimerman Martin, kmet. ref. v Celju,
13. Zupan Ivan, sreski kmet. ref. v Laškem,
14. Bračko Franjo, sreski kmet. ref. v Šmarju pri Jelšah,
15. Zorčič Stanko, sreski kmet. ref. v Slov. Konjicah,
16. Bregant Ivan, pomočnik sreskega kmetijskega referenta v Ptuj,
17. Sušič Josip, sreski kmet. ref. v Ptuj,
18. Ivanuša Franc, pos. sin v Ormožu,

Pogled v nižine

Ne mislite, da bočemo pisati o »nižjem« ljudstvu s stališča »višjih« krogov, čeprav bi bilo tudi to močno zanimivo. Samo pojma »višji« in »nižji« bi bila pri nas precej drugačna nego je pri nas splošno v navadi.

Če pa mi govorimo o nižinah, mislimo s tem na tiste žalostne pojave in temine, v katerih človeško življenje hira in tone večinoma brez posebne lastne krivde. To je poglavje ne le za pet, ampak za več kakor petdeset tihih minut, pa ne samo za nedelje in praznike, ampak za vsak tudi najtrši delavnik.

Kdor količkar zasleduje naše časopise, na-

leti tam redno na žalostne novice, ki se neprenehoma v večjih in manjših presledkih ponavljajo. To so poročila v večjih in manjših tatvinah, vlomih, ropih, pobojih, požigih in posilstvih, o begu mladoletnih z doma in o trgovini z belim blagom.

Priznavamo in verjamemo, da gre nekaj teh zločinov na račun tistih izvržkov človeške družbe, ki jih je narava sama v svoji nepojmljivi brezčutnosti zaznamovala in jim ni pomohla. To so tako zvani rojeni zločinci (ali bolniki?), ki so zaradi svojega čisto posebnega ustroja nepremagljivo nagnjeni h krivim dejanjem in jih

19. Lipovec Janko, sreski kmet, ref. v Ljutomeru,
 20. Ing. Petkovšek Valentin, sreski kmet, ref. v Murski Soboti,
 21. Ing. Peternel Mirko, sreski kmet, ref. v Lendavi,
 22. Novak Franc, upravnik ban. trsnice in drevesnice v Kapeli,
 23. Smodiš Janko, oskrbnik ban. pos. v Gornji Radgoni,
 24. Vrisk Karel, sreski kmet, ref. v Brežicah,
 25. Skoberne Karel, v. d. sreskega kmet, ref. v Krškem,
 26. Sušteršič Franc, sreski kmet, ref. v Litiji,
 27. Ing. Muck Oto, sreski kmet, ref. v Ljubljani,
 28. Wernig Franc, sreski kmet, referent v Kranju,
 29. Ing. Rataj Janko, sres. kmet, referent v Radovljici,
 30. Mahorčič Vladimir, sreski kmet, referent v Logatcu,
 31. Sadar Vinko, sreski kmet, referent v Kočevju,
 32. Petercol Anton, upravnik na gosp. šoli na Mali Loki,
 33. Filipič Franc, pomočnik sreskega kmet, ref. v Novem mestu,
 34. Ambrožič Gabrijel, sreski kmet, referent v Crnomlju,
 35. Stampar Vekoslav, drevesničar v Ljutomeru,
 36. Režonja Franc, predsed. občine Apače.
- S to odredbo prestane veljati odredba o postavitvi kontrolorjev sadja z dne 21. avgusta 1936.

Kaj pravijo

Ljubljanska »Slovenska Beseda« piše v zadnji številki tole:

»V našem kmečkem ljudstvu je politično zanimanje že močno prebujeno. Iskra samostojnega političnega mišljenja je že zažarela in skrbno bo treba paziti nanjo ter jo podpirati, da ne ugasne. To mora delati vsak najprej pri samem sebi z lastnim razumnim razmišljanjem, s svojo vestno in svobodno presojo vsega, kar sliši in vidi, kar bere in sluti, kar želi in za čemer teži. Le tako bo postalo naše politično mišljenje čvrstejše in razvitejše, s tem pa bo tudi naše politično delovanje koristnejše in uspešnejše.«

K temu bi pripomnili samo tole: Če mi pih-nemo ali celo kih-nemo, bo konec Besede in besedi! Nikar se ne igrakajte z besedami, ko je čas vendar tak, da hoče in potrebuje dejanji!

»Večernik« poroča: »Na zboru beograjskih omladinčev JRZ je obširneje govoril minister za šume in rude g. B. Kujundžić o hrvatskem vprašanju ter med drugim izjavil: Ali bi hrvatsko vprašanje dobilo to in tako obliko, da ni bilo tudi onih integralnih Jugoslovancev, ki so ustvarjali »tvrde gradove« in katerih eksperti so ga reševali najprej z zaporom in kundakom? Ni resolucije, ki bi mogla izbrisati moralno odgovornost za te »nedemokratske in narodne režime«. Hrvatsko vprašanje se ne rešuje niti s puško, niti z glasovanjem, pač pa s srcem in z možgani. S srcem, ki enako bije za vsakega Srba, Hrvata in Slovenca in s pametjo, ki vidi samo v jugoslovanstvu najpraviše rešitev ne le hrvatskega, marveč tudi srbskega in slovenskega vprašanja.«

Tako govore

»Proboj« razpravlja v svoji zadnji številki pod naslovom »Čestitamo« takole o naših političnih razmerah:

Ker ni bilo pri sporazumu zagrebške in beograjske opozicije od 7. X. 1937 nobenega Slovenca, kar je že takrat povzročilo veliko nezadovoljstvo med »slovenskim narodom«, so hoteli merodajni sedaj popraviti to napako ter je bila vsa Slovenija že vnaprej obveščena, da je pozvan za 14. in 15. VIII. t. l. v Beograd kot predstavnik slovenskega krila te popolnoma združene opozicije — dr. Puc Dinko. V Beograd se je odpeljal zelo zgodaj, da bi ja ne zamudil ničesar ter prehitel vse druge, ki bi se hoteli iz Slovenije prisiliti poleg. Ubogi dr. Kukoslav Vekovec se je odpeljal iz Ljubljane šele 13. VIII. t. l. zjutraj!

Sedaj je zmaga popolna! Pomislite samo, pri isti mizi sta sedela skupaj in prav gotovo sta si tudi stiskala roke — dr. Puc Dinko in dr. Maček Vladko. Petomajski ban se je poklonil dr. Mačku ter mu gotovo povedal, kako demokratično je pri volitvah od 5. V. 1935. postopal z njegovimi listami v dravski banovini. Dr. Maček je bil sicer presenečen, ker je imel od svojih ljudi nekoliko drugačne informacije, pa je dr. Puc vse odpustil, ko mu je dr. Puc razvil svoje najnovejše poglede na naš narod in našo državo:

»Narodnega edinstva ni, marveč smo Hrvati, Srbi in Slovenci trije samostojni narodi, ki se moramo šele sporazumeti med seboj po vzgledu Švice. Seveda popolnoma svobodno. Dirigirati to svobodo pa morajo pravi in pristni demokratični voditelji.«

Če se je napravil o tem sporazumu med hrvatskim voditeljem dr. Mačkom in slovenskim voditeljem dr. Pucem tudi kak protokol, tega še nismo mogli zvedeti. Najbrž ne, ker dr. Puc ne podpisuje rad takih izjav, saj nikdar ne ve, če in kdaj jih bo treba postaviti na glavo. V tem oziru je dr. Puc sam sebi zvest in bo brez dvoma takoj pripravljen sprovajati zopet petomajske volitve — seveda kot ban — in na preizkuš

način »dirigirati« svobodo, ki izvira iz demokracije. Legitimacijo za to ima, saj nosi ves čas izza 5. V. 1935. v žepu svojih 18 ljubljanskih organizacij, v katerih se bo zdral takoj ves narod, čim postane ban. Takrat bo tudi odklenalo vsem drugim voditeljem in bo imel srečni slovenski narod le še enega voditelja — dr. Puc. Kdor tega ne bo verjel, ta bo šel v luknjo.

Dr. Mačku pa iskrene čestitke, da se je vendar enkrat našel skupaj z najstarejšim radikalom in mačkovcem med Slovenci, ki je brez dvoma — dr. Puc Dinko!

Čestitamo seveda tudi »slovenskemu narodu«, ki ga je dr. Puc pri tej priliki zastopal tako uspešno in odločno, da Združena opozicija na svojem sestanku o njem sploh ni govorila. Hudobni jeziki navajajo več razlogov. Eni pravijo, da je bil dr. Puc vabljen v Beograd le »kao srpski radikal« ter vsled tega o Slovencih ni mogel govoriti. Drugi pa celo trdijo, da je dr. Puc in vseh njegovih »rojakov« tako malo, da se starim gospodom v vodstvu ZO vsled tega ni izplačalo mučiti svojih možgan in jezikov še z omenjanjem »slovenskega naroda«. Po mnenju teh hudobnih jezikov je dosegel dr. Puc s tem svojim romanjem le ta uspeh, da je prinesel »mačka« kar s seboj v Ljubljano. —

K temu razmišljanju pripominjamo samo še neko malenkost, ki se nam je nehote vrnila v spomin. Zdaj v Ljubljani dokončujejo poslopje vseučiliške knjižnice. Tam bo med drugimi knjigami uvrščenih tudi nekaj letnikov »Domačega Prijatelja«, ki ga je pred vojno izdajala češka Vydrova tovarna hranil v Pragi. Zofka Kvedrova je med drugim v svoji »Listnici uredništva« napisala akademiku Dinku Pucu tudi tale odgovor: »Tinka, tonka, tinka, tonka — kdo pri nas novele plonka? Tonka, tinka, tonka tinka, to vprašajte — Puc Dinko.«

Za interpunkcije in istovetnost ne odgovarjamo, ker reproduciramo po golem spominu — samo kot zanimivost.

Domača zadeva

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani, ki se je v Avstriji imenovala »Katoliška tiskarna« in je doslej bila zadruga, se je sedaj izpremenila v družbo z omejeno zavezo. Poslovodje nove družbe so: Anton Čadež, tajnik KTD, dr. T. Klinar, stolni kanonik in župnik, dr. Fr. Kulovec, senator, dr. Al. Odar, univ. profesor, dr. G. Pečjak, predsednik KTD, Ignacij Zaplotnik, katehet, J. Košiček, urednik, vsi v Ljubljani in vsi duhovniki.

Slovenski narodni svet

V gibanju za skupni nastop slovenskega naroda je že večkrat padel predlog o ustanovitvi tako zvanega narodnega sveta, ki naj bi bil nekaj vrhovni regulator ter pametno in brez strankarskih strasti ravnal naše življenje. »Trgovski list« tozadevno opozarja ponovno na to nujno potrebo ter pravi:

»Se nikoli ni bila potreba po ustanovitvi slovenskega narodnega sveta tako velika, kakor je sedaj. Samo za hip je treba pogledati v razvoj svetovnih dogodkov, pa se moramo kar čuditi, da ni bil pri nas narodni svet že davno ustanovljen. Vsi veliki narodi, ki imajo velikanske rezerve in ki razpolagajo s tako velikimi silami, da so vedno varni pred tem, da bi se njih usoda odločala brez njih, vedno bolj koncentrirajo svoje sile, da bo kmalu ves narodni organizem enotno organiziran. Naloga narodnega sveta bi bila prav za prav le ta, najti možnost, da bomo vsaj v važnejših skupnih vprašanjih delali drug drugemu na roko. To vendar ni nobena težka stvar. Zlasti še, ko nas tudi sila življenja k temu sili.«

Izvozniki in marka

Pred časom smo čuli, kakšno razburjenje povzroča med izvozniki neprestano slabljenje klirinške marke, ki ga je zakrivil porast naših klirinških terjatev v Nemčiji, a ga špekulacija uvoznikov in prevelika ponudba klirinških mark po Prizadu še pospešujeta. Prva dva dneva v tednu se je klirinška marka sicer popravila, vendar pa še ni zanesljivo, če bo ta popravek stalen, odnosno če se bo marka zopet dvignila na tisti minimum, s katerim so izvozniki še nedavno z zanesljivostjo računali, to je 14/50 din. Sodijo, da so izvozniki zaradi padea klirinške marke v teku preteklega tedna izgubili lepe milijone.

Po vesti iz Beograda se bo v kratkem vršil posvet izvoznikov, na katerem se bo obravnavalo vprašanje ukrepov, ki so potrebni za ustaljenje tečaja klirinške marke. Izvozniki bodo zahtevali, da odločilni činitelji zagotovijo najnižji tečaj, to je tečaj, pod katerega marka ne sme pasti. Izvozniki so prepričani, da bodo v ministrstvu za finance in pri Narodni banki to njihovo zahtevo resno in vsestransko proučili. Če bo tečaj marke višji od zajamčenega najnižjega tečaja med izvozniki ne bo mnogo opozicije proti temu, da bi Narodna banka odkupovala od njih določen odstotek klirinških mark po specialnem tečaju.

Čvrsta tendenca nemške klirinške marke včeraj in pred včerajšnjim prihaja po vestih iz Beograda od tega, ker Prizad ni nastopal na borzi kot ponudalec mark. Menijo, da bo marka znova oslabela, kakor hitro se Prizad pojavi na borzah.

Kof čisto neprizadeti naj h koncu še pripominimo, da je bilo te dni po ljubljanskih lokalih v »zasebnem« prometu silno število mark na prodaj po din 8/40. Kljub temu je kupčija slabo uspevala, ker so se ljudje navadili v dinarju ceniti in spoštovati sami sebe.

Doma in drugod

Okrog volitev v narodno skupščino

V nedeljo je JRZ priredila v Ljutomeru shod na katerem je govoril tudi g. dr. Anton Korošec. Govornik se je dotaknil med drugim tudi volitev v narodno skupščino in dejal:

Gotovo je, da pričakujete danes od mene poleg patriotičnih in nacionalnih izjav tudi nekaj političnih izjav.

Kakor ste včeraj ali danes brali, se je v vladi izvršila mala rekonstrukcija, mala sprememba. Ta mala sprememba oseb ne pomeni spremembe programa. Smer naše vladne politike se ne bo spremenila. Mi ostanemo zvesti svojim programskim izjavam v senatu in skupščini in programu JRZ.

Bolj kakor za vladno rekonstrukcijo se politični svet sedaj zanima za nove volitve. Kdaj bodo nove volitve? Tako nas sprašujejo na vsak korak. Odkrito in jasno povem: Vlada o tem še ni sklepala, nimamo še nobenega dokončnega sklepa. Zato so pa vse govorice o kakem trdnost postavljenem datumu brez vsake podlage. Kljub temu pa je čas, da že sedaj začnemo z delom za dober izid prihodnjih volitev. Kdaj torej bodo nove volitve? Da volitve še ne bodo jutri, za to naj vam bo dokaz dejstvo, da vlada tudi še ni prinesla odločbe o volilnem zakonu, po katerem naj se prihodnjič voli. Res je, da je vlada obljubila nov volilni zakon, a se ni vezala na noben termin. Vsled tega bo morala vlada v prihodnji dobri odločbi tudi o tem, ali že sedaj predloži senatu in narodni skupščini nov volilni zakon, ali pa svojo dano obljubo prenese na novi parlament.

Vse to so stvari, o katerih danes še ne moremo s točnostjo govoriti, a bližnja bodočnost bo prinesla jasnost tudi v ta vprašanja.

Bog živi Ljutomer!

Pri dobri žetvi — stradanje

Ministrstvo za poljedelstvo je objavilo uradno cenitev donosa letošnje žetve. Podatki pravijo, da smo letos pridelali pšenice 2.746.154 ton, kar znatno presega donos pšenice lanskega leta, ki je znašal samo 2.347.041 ton. Ječmena smo pridelali 412.857 ton, lani samo 383.106 ton. Zetev rži je dala 229.912 ton, zetev ovsa 320.707 ton. V primeri z lanskim letom pomeni letošnja žetev povečanje donosa pri pšenici za 14%, ječmenu za 7%, rži za 9% in ovsu za 8%. Ko objavljamo po uradni statistiki te podatke, vidimo v visokih cenah moke, kakor je že mnogo mesecev na našem trgu, vso neskladnost našega življenja z našim gospodarskim donosom. Kaj pomagajo vse naše bogate žetve, ako je kruh še vedno tako drag, da ga mora stradati v Sloveniji skoraj vsaka delavska in celo kmetska družina.

Zamera

Po Mačkovem obisku v Beogradu so se odnošaji med njim in JRZ docela spremenili. Dočim je preje glasilo JRZ »Samouprava« neprestano napadalo JNS in njene voditelje ter jih označevalo za glavne krivce vseh neredov in nemirov v državi, zlasti pa da širijo nezadovoljstvo v narod in da preprečujejo prihod dr. Mačka v Beograd na državotvorno politično delo, se je ost glavnega glasila JZR sedaj obrnila proti dr. Mačku.

»Samouprava« je celo pohvalila JNS in ji priznala domoljubnost in narodno gorečnost. Te laskave besede so bile namenjene zlasti Hrvatoma pristajšem JNS.

Spremembe v vladi

V petek, 26. avgusta je bil objavljen sledeči ukaz:

»V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. in z ukazom kraljevih namestnikov so bili dne 25. t. m.

odobreni odstopi trgovskega ministra dr. Milana Vrbanića, vojnega ministra generala Ljubomira Marića in ministra za telesno vzgojo dr. Vekoslava Miletića, ki so bili postavljeni na razpolago. Za novega vojnega ministra je bil imenovan armadni general Milutin Nedić, dosednji načelnik glavnega generalnega štaba; za trgovskega ministra je bil imenovan poslanec inž. Nikola Kabalini; za ministra za telesno vzgojo ljudstva je pa bil imenovan dosednji splitski župan dr. Mirko Bujić.

General Nedić je naš novi minister vojske in mornarice.

Vojni minister je bil rojen 26. oktobra 1882 v Sopotu v Srbiji. Inž. Nikola Kabalin se je rodil 9. septembra 1890 v Novem Vinodolu na Hrvaškem. Preje je bil pristaš SDS. Pri petomajskih volitvah je bil izvoljen za poslanca na Jevtičevi listi. Lani je prestopil v JRZ. Dr. Bujić je bil rojen leta 1894. v Splitu. Po poklicu je tajnik zbornice za TOI v Splitu. Pred meseci je bil imenovan za splitskega župana. Prej je bil pristaš SDS.

Jug. nac. stranka

Bogoljub Jevtić in nekateri poslanci JNS so priredili pretekle dni celo vrsto shodov, konferenc in sestankov širom Bosne in Hercegovine ter nazadnje prisostvovali seji banovinskega odbora JNS za drinsko banovino v Sarajevu. Vsa zborovanja so zelo dobro uspela in bila mnogoštevilno obiskana.

JNS je v Bosni gotovo med najmočnejšimi strankami, v kateri ni samo ogromna večina Srbov, temveč tudi veliko muslimanov in Hrvatov.

V Prevaljah

Preteklo nedeljo se je vršila konferenca sreske organizacije JNS za dravograjski okraj v Prevaljah. Zastopane so bile skoraj vse občinske organizacije.

Na konferenci je poročal narodni poslanec Milan Mravlje, ki je v obširnem govoru obrazložil politični položaj in delo, ki ga morajo sreski odbori v najkrajšem času izvršiti. Po stvarni debati je bilo sklenjeno, da se vrši v kratkem konferenca strankinih pristašev v Marenbergu, v Dravogradu pa ustanovi mladinska organizacija JNS.

Ljubljana v jeseni

jesenska prireditve Ljubljanskega velesejma, bo letos od 1. do 12. septembra. Za to prireditve je generalna direkcija drž. železnice dovolila polovično voznino, in sicer za potovanja v Ljubljano od 27. avgusta do 12. septembra, za povratek pa od 1. do 17. septembra. Na odhodni železniški postaji je treba kupiti poleg cele vozne karte do

Ljubljane še rumeno železniško izkaznico za din 2[—]. Na to izkaznico bodo v Ljubljani na velesejmu dali potrdilo o obisku in izdali velesejmsko legitimacijo, nakar ima obiskovalec brezplačen povratek. Jesenski velesejem bo podal sledeče: Mednarodno razstavo fotografije in filma. Državno razstavo plemenskih psov dne 1.—2. septembra. Umetniško razstavo. Razstavo »Naši gostje«, ki jo priredi Zveza gospodinj. Razstavo industrijskih in obrtnih proizvodov, med njimi tudi razstavo pohištva. Posebno velika bo razstava poljedelskih strojev, avtomobilov in motornih koles ter radio-aparatur in pa razstava živilske industrije. Tekma harmonikarjev za prvenstvo Jugoslavije in prehodni pokal za leto 1938./39. bo 11. septembra. Obiskovalcem bo na razpolago tudi prijetno zabavišče in pa variete s prvovrstnimi atrakcijami.

Izvoz omejen zaradi bolezni

Češkoslovaška vlada je zaradi živinskih kužnih bolezni razširila zabrano uvoza goved, ovc, koz, svinj in njihovih delov in odpadkov, krme, stelje in gnoja iz vseh srezov drinske in dunavske banovine in iz Beograda, dalje iz srezov Lendave, Laškega, Radovljice, Daruvarja, Donjege Miholca, Djakova, Dugega sela, Grubišnega polja, Koprivnice, Kostajnice, Križevcev, Našice, Osijeka, Pakraca, Preloga, Samobora, Podravske Slatine, Slavonske Požege, Valpova, Velike Gorice, Vinkovcev, Virovitice, Vukovara, Zagreba, Županje, Drvente, Doboja, Gračanice, Gradačca in Maglaja. Tvorniško oprana ali predelana volna in odpadki od volne in dlak se lahko uvažajo v Češkoslovaško, ako se predloži potrdilo občine, iz katere prihaja blago, da v tej občini ni kužnih bolezni in da se omenjeno blago lahko izvaža brez nevarnosti okuženja. Slama se lahko uporabi za pakiranje, toda se mora takoj po prejemu sežgati.

Občutno povišanje poštних taks

Z odločbo ministrstva za pošto in telegraf z dne 20. t. m. se odpravijo dosedanje takse za denarne pošiljke s poštними nakaznicami ter določijo naslednje nove takse: za pošiljke do 50 din po 1⁵⁰, za 50 do 100 din po 2, za 100 do 250 po 3, za 250 do 500 po 4, za 500 do 750 po 5, za 750 do 1.000 po 6, za 1.000 do 1.500 po 7, za 1.500 do 2.000 po 8, za 2.000 do 2.500 po 9, za 2.500 do 3.000 po 9⁵⁰, za 3.000 do 3.500 po 10, za 3.500 do 4.000 po 10⁵⁰, za 4.000 do 4.500 po 11, za 4.500 do 5.000 po 11⁵⁰. Za čekovne pošiljke pa bodo veljale naslednje nove takse za pošiljke do 100 din po —⁵⁰, za 100 do 250 po —⁷⁵, za 250 do 500 po 1, za 500 do 1.000 po 1⁵⁰, za 1.000 do 2.500 po 2, za 2.500 do 5.000 po 2⁵⁰, za 5.000 do 10.000 po 3, za 10.000 do 25.000 po 4, za 25.000 do 50.000 po 5, nad 50.000 po 6 in za vsakih nadaljnjih 100.000 din in za sleherni manjši zaključni znesek po 1 din. Nove takse se bodo uveljavile s 1. oktobrom tega leta.

Sadna mezga v Nemčijo

Na posredovanje odposlanca našega zavoda za pospeševanje trgovine s tujino v Berlinu je Nemčija odobrila Jugoslaviji naknadni kontingent za sadno mezgo v vrednosti 150 tisoč mark. Odobritev velja za mezgo iz malin, marelic in jagod. Vsa uvozna dovoljenja za ta naknadni kontingent je dobila Einkaufsgesellschaft für Konservenindustrie, Berlin.

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajte za sluzbo, »Kmetški list«!

Kaj se godi po svetu

Na češkem

ni nič novega. Ves svet je pričakoval s silno napetostjo, kaj bo povedal angleški finančni minister, sir John Simon. Dočakali smo tudi to in slišali iz ust tega odličnega angleškega državnika zagotovitev, da je Českoslovaška šla v razgovorih, oziroma pogajanjih s sudetskimi Nemci tako daleč, kakor daleč država sploh more iti. Kljub temu z druge strani ni opaziti volje za spravo. Zato Anglija na usta svojega finančnega ministra opozarja svet, da nevarnost, ki je grozila, še ni minula, čeprav morda ne bo nobene vojne napovedi.

Madžarska

se nahaja na važnem razpotju. V istem času, ko se je g. Horthy mudil v Nemčiji, se je vršila blejska konferenca. Ogronine parade in svečanosti, s katerimi sprejema Nemčija upravitelja Horthyja in njegove spremljevalce, dokazujejo v Berlinu, da ima madžarski obisk v tretjem rajhu mnogo večji politični pomen, kakor se je pričakovalo. Mnogi znaki kažejo, da se je Madžarska po daljšem kolebanju sedaj dokončno odločila za čisto nemško zunanje-politično orientacijo. V zvezi s tem se širijo v Berlinu tudi vesti o tesni povezanosti tega madžarskega obiska z dogodki

Balkan je bil nekdanj leglo vojnih grozot, danes je oznanjevalec miru. Anglija je poslala semkaj vodjo svojega delavstva, g. Georgea Lansburyja, da bi pridobil Jugoslavijo za pobudo sklicanja svetovne gospodarske konference.

okoli Českoslovaške. Ako so resnične vesti, po katerih prevzema Nemčijo vedno večja izkušnja, da bi nenadoma z vso svojo močjo napadla Českoslovaško, potem je povsem logično, da so konference z Madžari posvečene v glavnem namenu, da bi se temu udarcu pridružila tudi Madžarska ali vsaj dovolila nemški vojski prehod na njeno ozemlje.

To poročilo je dala uradna agencija Avala.

V Franciji

je notranjepolitična napetost, ki je nastala zaradi najnovejših Daladierovih načrtov za ojačenje nacionalne produkcije in delno ukinitve socialnih reform ljudske fronte, že precej popustila. Očitno je nastal socialistični in komunistični odpor proti vladi le zaradi spočetka vse prehude kritike Daladierovega nedeljskega govora v njihovih listih. Sicer socialisti niso opustili svoje namere, da prirede v nedeljo skupno s komunisti, zlasti v rdečem pasu okrog Pariza, celo serijo protestnih delavskih zborovanj, vendar vse kaže, da socialistični govorniki na teh shodih množično ne bodo do skrajnosti razvneli za borbo proti vladi.

Medtem je vodstvo republikanske socialno-demokratske unije na svoji seji ugotovilo, da je vlada v glavnem ostala zvesta svojim dosedanjim socialnim in političnim načelom. Tudi vodstvo radikalno socialistične stranke je odobrilo akcijo vlade.

Na tej seji je imel Daladier daljši govor, v katerem je posebno opozoril na ukrepe, ki so potrebni za narodno obrambo. Pojasnil je svoj

Madžarski državnik, admiral Horthy, se je te dni mudil v Nemčiji, kjer je bil sprejet z velikimi častmi. V istem času se je vršila na Bledu konferenca Male antante z znanimi in že objavljenimi rezultati.

zadnji govor. Obširno je nato govoril o vojaških pripravah v drugih državah ter primerjal stanje, ki v tem pogledu vlada v Franciji in v drugih državah. Naglasil je, da je nujno potrebno povečati proizvodnjo v Franciji in da je sprito tega načelna stran posameznih socialnih zakonov manjšega pomena. Vse tovarne, ki izdelujejo potrebščine za obrambo države, morajo povečati svojo proizvodnjo, ker bo samo močna Francija lahko ohranila mir. S povečanjem vojne proizvodnje je treba začeti takoj in ne šele čez 6 mesecev ali čez leto dni. V ta namen pa ni mogoče ukreniti ničesar drugega, kakor da se na vsak način spremeni zakon o 40-urnem delovnem tednu. Določbe tega zakona morajo postati vse gibčnejše, kakor so sedaj. Francija je edina država v Evropi, ki pozna 40-urni delovni teden. Drugod delajo celo po 60 ur, morda celo zato, da zmanjšujejo brezposelnost —?

Na Kitajskem

se Japonci bore še z nezmanjšano silovitostjo za cilje, ki jih ne povedo. Severno krilo japonske vojske je zavzelo postojanke neposredno pred mestom Luang. Predhodnice so že prešle v obrambne dele mesta. Južno krilo, ki napreduje proti Hankovu, je moralo v zadnjih dneh prestat več hudih borb. Japoncem se je posrečilo na zahodni obali Pojanga kljub silnemu odporu Kitajcev izkreati znatno število novih čet. Po poročilu Japoncev so Kitajci v teh bojih izgubili okrog 2.000 ljudi. Na južni obali Jangceja so japonske čete napredovale za 4 km od Juičanga. Predstavnik japonskega vojnega ministrstva je odločno demantiral vesti, da japonske čete na kitajskih bojiščih uporabljajo strupene pline. Nasprotno so le delale umetno meglo, da bi skriale svoje postojanke in gibanje svojih čet. Obdolžil pa je Kitajce, da uporabljajo strupene pline in celo bacile kolere.

Mladina na vasi

Mogočen kmetško-mladinski praznik v Dupljah

Da si videl one zanosne obraze fantov, mož, deklet in žen, ki so kmalu po 12. uri pričeli prihajati in se zbirati v gruč, kjer se je na vse mogoče načine preresetavalo, kakšna bo ta tekma koscev. Naši ljudje še niso imeli prilike videti tekmovalca koscev, niso imeli časa in prilike občutiti lepoto in mogočnost kmetškega dela, zato so res s posebno nestrpnostjo pričakovali prvi zamah...! Pred tekmo koscev se je vršila dirka kolesarskega odseka, 14 fantov je tekmovalo, vsi polni življenja, da človek res skoraj ni mogel presoditi, komu bi dali prvo nagrado. Kmalu po končani kolesarski dirki pa se je zgrnila 2000 glavna množica; bilo je kot vrtje v panju — vse je glasno kramljalo o načinu in izidu tekme. Točno ob 3. uri pa so prikoralali kosci in grabljice z državno zastavo in društvenim praporom na čelu in obšli tekmovališče. Ob zvokih godbe, navdušenih klicih mladih grl in prepevanju pesmi je korakala četa koscev in

grabljic ter se ustavila pred govorniškim odrom. Množica je utihnila in prisluhnila vzpodbudnim in zanosnim besedam predsednika tov. Lovra Perneta. Kratka je bila njegova beseda, ali so mu ob koncu zmaje in fantje čestitali. Nato je povzel besedo zvezni delegat tov. Ivan Nemec, ki je z globoko segajočimi besedami obrazložil pomen žuljavega dela, vse borbe trpečih ljudi in naloge mladega gibanja v bodočnosti za preporod in vstajenje vasi. Ljudstvo je krepko vzklikalo in z glasnim pritrdjevanjem dalo duška svojemu navdušenju. Sicer so prišli tudi naročeni razgrajči, ki so hoteli motiti manifestacijo ali so kaj kmalu odšli. Nekoga pač boli resnica, ki krvnikom našega ljudstva ni in ne bo prizanašala. Matjažev stric so sicer hodili od hiše do hiše in odvračali zlasti mladino, da naj zavrže svoje lastno delo, da naj vrže blato na samega sebe ali jih je njihov lasten hudč kaznoval. Počasi ali gotovo vstajamo — v delu in slogi.

Puconci

Največja novica v vsej okolici je bila v nedeljo dne 21. avgusta ustanovitev Društva kmetških fantov in deklet. Vse nam je pritrjevalo, še celo stari ljudje, ki navadno nimajo za nove reči veliko smisla, so bili zadovoljni. Pomagajte si, so govorili! Pomagajte si, da se bo vam boljše godilo kot nam. Mi smo v trpljenju rojeni in takšni tudi naj umremo — vi mladi pa si lahko olajšate muke in težave.

Tako so govorili starejši ljudje in mladina jih je ubogala! Tudi v Puconcih s tem dnem stopamo v novo dobo, dobo naglega in borbenega vstajenja. Za predsednika prapravljalnega odbora je bil izvoljen: Flisar Ernest; podpredsednik: Franko Karel; tajnik: Kuhar Vladimir; II. tajnik: Kuhar Štefan; blagajnik: Kovreč Lina. Od-

borniki: Ciguth Franc, Flisar Franc, Kološa Šarika. Pripravljamo se na obsežno zimsko delo, zlasti kadar pridejo naši tovariši iz Slovenije in Francije.

Adrijanci

Tudi tukaj v skrajnem severnem kotu naš mladi rod vstaja. Že dolgo smo krepneli po svoji mladinski organizaciji, ki bi naj bila izraz naše duše in našega hotenja, dokler nismo vendar v nedeljo dne 21. avgusta uresničili naših želj. Vzpodbudna beseda tov. Mirka Bagarja nam je očrtala in obrazložila smisel in namen Društva kmetških fantov in deklet in se je nato ustanovitev tudi takoj izvršila. Pripravljalnemu odboru je na čelu predsednik tov. Kerčmar Štefan, podpredsednik: Lacu Lidiška, tajnik: Bečkorec Karl.

blagajnik Kardaš Ludvik. Odborniki so: Županek Vilmoš, Pondelen Giza, Lepeša Štefan, Belec Franc.

Pravila so vložena in takoj pričenjamo z delom. Počasi, a varno vstajamo!

Ponikva

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Ponikvi bo v nedeljo 4. sept. t. l. priredilo tekmo teric, združeno s kmetijsko veselico.

Kakor vsako leto, tako bo tudi letos naša kmetijska mladina priredila svoj praznik, ki jo bo združil v delu in veselju.

Nestrpnost pričakujemo tega dne in se pripravljamo, da bo manifestacija čim mogočnejša, ker vemo: kolikor smo zmožni organizirati svojo prireditev, toliko bomo zmožni, da si bomo izvojevali boljše pogoje za življenje. Dobro se zavedamo, da se najbolj na organizaciji prireditve pokaže zmožnost in življenjska sila vsakega društva. Potrudili se bomo, da bo prireditev čim bolj pripravljen, ker prav od tega je največ odvisen uspeh ali neuspeh.

Vse prijatelje našega kmetijskega gibanja od blizu in od daleč pa vabimo, da se naše prireditve udeležijo, da s tem potrdijo, da je naša pot pravilna.

Trebnje

Naše Društvo kmetijskih fantov in deklet priredi dne 18. septembra 1938, v praznino 20letnega obstoja naše mlade in v poštenu kmetijski ljubezni grajene Jugoslavije veliko slavo s temle sporedom: kolesarska dirka. Ocenjevanje skupin in okrašenih vozov. Sprevod. Kmetijsko mladinsko zborovanje. — 1. Ob 2. uri zbor vseh udeležencev na cilju. Cilj je pri Kmetu v Trebnjem, Stari trg. 2. Koncert godbe na pihala na zbirališču. 3. Sprejem dirkačev (tekmovalcev). 4. Skupen odhod na zborovanje. 5. Kmetijsko mladinsko zborovanje. (Govorijo delegati Zveze kmet. fantov in deklet in zastopniki pododborov.) 6. Ocenjevanje okrašenih vozov in skupin. 7. Odhod z godbo na čelu na veselični prostor k tov. Grmovškemu, kjer bo kmetijska zabava. 8. Razdelitev nagrad. — Kolesarji tekmovalci startajo: 1. skupina v Novem mestu na Glavnem trgu; 2. skupina v Pijovcah pri mostu; 3. skupina v Trebnjem pred Pavlinom; 4. skupina v St. Vidu; 5. skupina v Žužemberku. Tekmovalci naj se javijo pri Društvi kmetijskih fantov in deklet v St. Janžu, Mirni peči, Muhaberu, Zagradcu in Dvoru pri Žužemberku. Za morebitne nesreče prireditelji ne odgovarjajo!

Vsi, ki kmetijsko čutite, pokažite z udeležbo na prireditvi, da naša misel ne obstoji samo v besedah!

LJUBLJANSKI VELESEJEM

1.—12. SEPTEMBRA 1938.

Veliko nagradno žrebanje

Brezplačno za obiskovalce velesojem iz tuzemstva

KRASNA DARILA

(Izveti so imetniki permanentnih legitimacij za Ljubljano);

MOTORNKO KOLO

»Bob Phaenomen« (Vok, Ljubljana);

RADIO APARAT

4+1 cevni »Super Ingelen« (Tehnik-Banjai, Ljubljana);

ŠIVALNI STROJ

moderen, pogrešljiv (Vok, Ljubljana);

30 PRVOVRSTNIH DAMSKIH IN MOŠKIH KOLES:

»Tribuna« P. Batjel — »Condor«, S. Rebolj in drug — »Resta«, H. Suttner — »Axos«, Splošna trgovska družba »Turnir« in »Elite«, Ign. Vok — »Panax«.

Darila so razstavljena na velesojmu.

Odtiraj kupon od vstopnice, napiši nanj svoje ime in vrži v zapečateno žaro, ki stoji ob glavnem vhodu. Dan obiska poljuben med 1. in 12. septembrom. Komisijno žrebanje bo 12. septembra ob 5 uri popoldne na velesojmu.

Novo mesto

V nedeljo dne 4. septembra se vrši občni zbor novomeškega pododborov. Vabila so razposlana! Delegati, pridite polnoštevilno. Ob tej priliki se bo tudi izdelal podroben načrt pododborove proslave v Trebnjem.

Šenčur

Sporočamo vse organizirane kmetijske mladine, da smo se tudi v Šenčurju zbudili in pripravljamo ustanovitev novega, mladega in borbenega Društva kmet. fantov in deklet. Do sedaj je prijavljenih 60 fantov in deklet. O daljnjem našem delu bomo v kratkem poročali.

Dopisi

„Vojniškemu zvonu“ štev. 3, 4—5 v odgovor

Zadnje čase se zaganja takozvani »Vojniški zvon« v Vojniško posojilnico in skuša ugled tega tako starega in vzglednega, za ljudstvo potrebnega zavoda omalovaževati in njegov kredit spodkopavati.

Tako nekemu dopisniku ni bilo prav, da so bili v izložbenem oknu lokala, katerega ima gospa Pušnik Beti v hiši posojilnice že nad 10 let v najemu, kar je seveda tudi dopisniku dobro znano, razstavljeni dobilki za tekmo koscev Društva kmetijskih fantov in deklet.

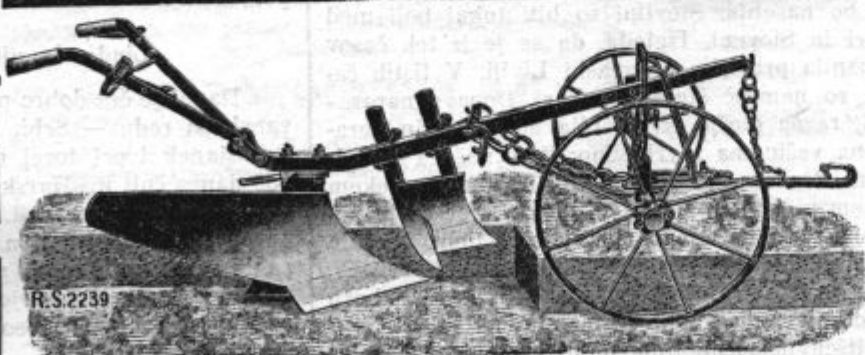
Pod značko »Krinko dol« sponaša indirektno Posojilnici, ki ni imela s to razstavo ničesar skupnega, da izstavlja v svojem izložbenem oknu nekaj »nekatoliškega«, češ da ni še izobesila

nikdar plakata za kakšno katoliško prireditev. Zlobnost, ki je očitna že v znački sami, ko govori o razkrinkanju, sloni le na laži in zavijanju in ima namen zavod postaviti v slabo luč. Ko so kmetijski fantje v »Novi dobi« pojasnili, da so bili dobilki razstavljeni v privatni izložbi Pušnika, ki je vsem društvom naklonjen, je topnil zlobnež še enkrat v Vojniškem zvonu s svojim napadom po upravi Posojilnice z značko »čigava je Posojilnica«, češ da je Posojilnica Pušnikova in skuša iz gotovih namenov sejati nesporazumljenje, sovraštvo in razdor ter s tem izpostavljati zavod v slab glas in k pobudi ljudstva k nezaupanju.

Dotičnemu dopisniku v svarilo in njemu v potrebni poduk se priporoča v smislu krščanske strpnosti, najlepšem nauku Kristusovem, da naj ljubi bližnjega kakor sam sebe, da preneha s neosnovanimi napadi Posojilnice v Vojniku je bila in je od vsega početka, od l. 1896 namejena vsem v podporo in pomoč, je in še bo vrednim članom v gnojnem oziru pomagala s sredstvi, ki jih pridobiva z združnim kreditom. V posojilničnih prostorih se nikdar ni vprašalo, katere stranke je prošnik, ampak je vsak, kdor je bil potreben in zaupanja vreden, dosegel, kar je želel. Mržnje med strankami vodstvo posojilnice ni podpiralo in je ne bo. Ne more se dopustiti vmešavanje v posojilnično gospodarstvo po sebičnih ali zgagarjih, kajti veliko delo se da vršiti le, ako vsi mirno in složno lepe namene zasledujejo. Posojilnica je vedno neposredno povzdigovala v ljudeh plemenito mišljenje, jih navajala k skupnemu gospodarskemu delu in jih učila, da je popoln uspeh le, če delujejo vsi skupno. S tem se nasprotstva med posamezniki močno omejujejo. Kdor je in še bo prihranke vlagal v to domačo zadrugo, naj stori to v zavesti, da s tem pomaga svojemu bližnjemu v moralnem, gospodarskem in prosvetnem napredku.

Posojilnica ne deluje za korist kake posamezne osebe ali stranke kakor pisec Vojniškega zvona to hoče imeti, temveč za koristi splošnosti. Ta zavest mora prešinjati vse. Rane, ki jih je zadalo nezaupanje v dobi denarne krize od leta 1932. dalje, bo mogoče zaceliti le z živahnim novim delovanjem. Denar naj dviga le, kdor denar res potrebuje. Izplače-

**SACK-
ovi
PLUGI**

SO NAJBOLJŠI!

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov

V zalogi jih ima Kmetijska družba in njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu

vati se naenkrat zamore le po odplačilnem načrtu. Nove vloge se izplačujejo takoj v celoti in se obrestujejo po 4%, vezane na 3 mesečno odpoved pa po 5%. Stare vloge se obrestujejo po 3%, ker Priv. agrarna banka plačuje le po 3%.

Mnogi dvigajo brez potrebe in drže denar doma, ali razposojajo revnim ljudem, katere izrabljajo na vse načine, ali pa nosijo v zavode, ki za kmetško gospodarstvo nimajo pomena.

Ljudski denar naj ostane v posojilnici domačega okoliša. Marsikateri, ki danes denar še nalaga, bo morda v kasnejšem času potreboval posojilo. Če sedaj domače posojilnice ne pozna, tudi njega domača posojilnica ne bo poznala, tedaj ko bo on njo potreboval.

Bili so težki časi, katere so ravno pri domačih zadrukah povzročali zgagarji in sebičnejši. Ko bi posojilnično gospodarstvo bilo slabo, bi pisec Vojniškega zvona zoper posojilnico svojega nelepega dela nikdar ne bi začel, ker pri slabem gospodarstvu ni nevoščljivosti. Posojilnica dela z poslovnimi prijatelji požrtvovalno za dobro stvar, ne išče velikih dobičkov, glavno je, da začne zopet z delom in stori največjo uslugo v neomejenem okolišu posojilničnih članov, ki jih je čez 400 in jamčijo za vse vloge z poleg 2.500.000 dinarjev dobro zavarovanimi posojili še z celim svojim premoženjem.

Kmetški fantje v kmetijske šole

Zimska kmetijska šola pri Sv. Juriju ob j. ž.

I. tečaj te zimske kmetijske šole se prične dne 3. novembra 1938. ter traja do dne 31. marca 1939. Isti učenci bodo prihodnje leto sprejeti v II. tečaj, ki bo prav tako petmesečen.

V zimsko šolo bodo sprejeti zdravi, najmanj 16 let stari sinovi kmečkih staršev, določeni, da ostanejo na domači kmetiji. Gojenci stanujejo v zavodu, kjer dobe vso oskrbo. — Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane z banovinskim kolkom za 10 din, je poslati ravnateljstvu kmetijske šole pri Sv. Juriju ob j. ž. najpozneje do 1. oktobra 1938. — Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o navedenosti, izjavo staršev odnosno varuha (banovinski kolek za 4 din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja in da ostane prosilec po dokončani šolski dobi na domači kmetiji; končno davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini neposrednih davkov, kar je potrebno v dosego banovinskega prispevka. Navesti je tudi točen naslov prosilca in zadnjo pošto. — Oskrbnina znaša mesečno od 100 do 300 din in se določi po premoženjskih razmerah staršev.

Prednost zimske šole je v tem, da se kmečki sinovi v zimskih mesecih teoretično in deloma praktično izobrazijo v vseh kmetijskih panogah, poleti pa pomagajo doma na kmetiji, da ni treba gospodarju najeti drugih delavcev; druga prednost pa je, da gospodar laže poravnava oskrbnino v enem letu za pet mesecev, kakor pa za enajst in pol meseca.

Kmečki fantje, ki se zanimajo za tako kmečko izobrazbo, naj čimprej vložijo svoje prošnje na gornji zavod.

Mlatič

Kdo je kriv?

Ta teden nisem bral v »stari«, ampak v »Novi pravdi« o mržnji in neiskrenosti naslednje pametne misli:

»Te mržnje so krivi tisti, ki prihajajo z neiskrenostjo k narodu, ki se mu laskajo in lažejo, samo da ga zberejo okoli sebe in da ga pridobijo za svoje namene. To so tisti, ki narodu govorijo o svobodi in mu ne marajo povedati, kaj je svoboda. Nočejo mu povedati, da lahko svoboden človek dela tisto, kar se v svobodi lahko dela. Dobrote in resnice potrebujemo. Učimo narod, da se nas ne sme deliti na vere. Tudi drugi narodi imajo različne vere. Ne smemo dopustiti, da nas delijo stara plemenska imena, stare zastave, ali naša abeceda, kajti vse to ni notranje obsežje našega naroda. Mi smo po narodni duši eno. Povsod se glasijo naše pesmi in povsod se izgovarjajo imena naših mest, potokov, hribov in planin enako. Potrebe so skupne, trpljenje v prošlosti je bilo skupno. Vsak naš kraj je imel svojo tugo, vsak svoj velik petek in svojo Golgo. Naša zemlja je prav naših očetov in to zemljo orjejo roke naših ponosnih kmetov, ki so razdeljeni po naključju v tri vere.«

Trpljenje zastoni

Ves teden sem se trudil in pehal na vse viže. Postavljal sem mlaje in pletel krancelne,

Ivan Nemec:

Baranja

Zgodovina tega koščka zemlje je bila v preteklosti zelo pestra, pa tudi današnjica nudi kaj zanimivo sliko, ki je skoraj gotovo najzanimivejša od vseh pokrajin naše države.

Pred kratkim so naleteli pri globokem oranju v bližini Jasenovca na zlat in bakren denar iz rimskih časov, pri daljšem izkopavanju pa celo na cela grobišča, v katerih je bila različna posoda in dekoracije, s katerimi so pokopavali Rimljani svoje mrtve. Sploh pa je za časa Rimljanov vodila glavna pot od današnjega Osijeka čez Bilje v notranjost panonske nižine, vsled česar tudi toliko ostankov, ki so jih pustili za sabo ob tem glavnem prometnem središču.

Niso pa samo rimski ostanki značilni za ta del zemlje, ampak je ravno tako pestra zgodovina od časa naselitve naših prednikov, ki so v glavnem najprej naseljevali zemljišča ob posameznih obtočjih rek ter tukaj ob zlivu Drave v Donavo imeli cela zborišča. Tukaj so naših prednikov velmožje in starešine zadrug določevali, v katero smer bo krenila poedina zadruga in kje se bo naselila. Številni so bili tukaj boji med Obri in Slovini. Izgleda, da se je iz teh časov ohranila pravljica o junaški Liviji. V tistih časih so namreč številni rokavi Donave napravljali razna otočja, ki so bila močvirna in poraščena večinoma z vrbovino; lipe, našega narodnega drevesa, ni bilo nikjer razen na nekem takem višjem in suhejšem otoku, kjer se je ponosno stoletno drevo sklanjalo k tlom. Ni bilo torej čudno, da je ta otočje takoj postal svetišče, kjer se je žrtvovalo bogovom. V tistih časih borb in osvajanja zemlje je marsikdo iskal utehe v svetišču mogočne lipe, njeni cvetovi so sprejemali molitve k Morani in Perunu... Tudi Livija je hrepenela za svojim mladcem, ki je bil ujet v taboru sovražnika; prinesla je na žrtvenik jagnje in je vroče molila Morani... Prizanesi mu — o Morana, prizanesi Voljku —

Takoj po molitvi in žrtvovanju se je splazila Livija v sovražnikov tabor in osvobodila Voljka trdi vezi. Pri begu ju je dohitela četa sovražnikov, kjer je Livija obležala mrtva, Voljko pa je srečno prispel v taborišče. Iz zemlje, z Livijino krvjo poškropljene, pa so pogrnale tri lipe, mogočno svetišče naših prednikov. Leta in

da bi v Dolu pri Ljubljani proslavili razvitje naše zastave. Po celi okolici so se z menoj tudi drugi navduševali in nestrpnost pričakovali nedeljske prireditve.

In ne vem kdo se je zameril sv. Petru. Dež je lil v nedeljo kakor iz škafe in celo reč smo morali opraviti kar pod turnom.

Eden za drugim

Najprej je Mussolini prepovedal duhovščini vmešavanje v politiko, potem je prišel Hitler in razpusil vse klerikalne stranke in organizacije v Nemčiji in Avstriji. Te dni je izdala podobne ukrepe tudi vlada Bolivije s katerimi je prepovedala duhovščini vmešavanje v politiko.

V Dolu tam doli pod Ljubljano sem opazil v nedeljo mimogrede na nekem lojterskem vozu, ki je peljal v neznano smer romarje, sledeč bojevit napis: »Bogu otroci — domovini sinovi — a nikomur hlapci!« Komu je bil ta bojevit napis namenjen, meni kot popotniku z golim cepom v roki, ni znano.

V Belokrajini, tam kjer se prideluje najboljši cviček, ni nič novega.

V Semiču so pričakovali po treh mesecih saharke suše blagodejen jesenski dež — pa so dočakali, Bog in sv. Elija nas jo obvaruj, točo, ki je klestila po nedolžnih kmetijskih glavah, da je tekla kri.

leta, stoletja so hiteli v težkih časih tja mladeč in dekleta, da jih reši Livijina kri. Lepa se mi je zdela ta pravljica, ko sem jo slišal, nabolj pa me je genila veličina vere naših očetov. Takrat ste bili mogočni vi pradedi, a danes smo hlapci, ker nas je tuje blago zastrupilo.

V panonski državi je bila Baranja ravno tako važno izhodišče proti jugu, in torej sestaven del te starodavne slovanske države.

Zanimiv je tudi novejši spomenik iz 15. stoletja. Današnja katoliška cerkev v Kn. Vinogradih je zgrajena po vzorcu srbskih manastirjev, obrnjena proti vzhodu. Zgradili so jo naši bratje, ko so pribežali pred Turki pod vodstvom patrijarhovim. Pozneje je prišla cerkev v katoliško last. Na ta način so tretjič slovenske trume potrdile, da je ta zemlja naša, z našo krvjo napojena in da mora večno naša ostati. Na tem mestu pripominjam, da tudi današnja madžarska manjšina v Baranji izraža svoje slovansko poreklo, pretežno slovansko poreklo, in da so to večinoma pomadžarjeni Slovini.

Ljudje in njihovi običaji

Danes je čez dobro polovico prebivalstva slovanskega rodu — Srbi, Hrvati in tudi Slovenci. Preostanek tvori torej madžarska manjšina, ki pač danes čuti madžarsko, o njihovem izvoru pa sem že spredaj govoril. Nekaj vasi pa je tudi naseljeno s Švabi, kot n. pr. Grabovac, drugače pa je v mešanih vaseh precej Švabov pomadžarjenih. Deloma se najdejo pomadžarjeni tudi Srbi, v nasprotju temu pa so cele vasi, ki ne vedo besedice madžarski. (Dalje prihodnjik.)

Domači dogodki

× V Sv. Jederti se je nedavno pripetila huda avtomobilska nesreča. Trgovski zastopnik poljske tovarne pletenin g. Ivan Serec iz Celja se je po končanih opravkih v Slovenj Gradcu peljal s svojim šoferjem na novem avtomobilu tipa Opel v Dravograd. Zaradi spolzke ceste je pri-

T

ISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

**ISKARNA
MERKUR**

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEY. 25-52

čelo na nevarnem ovinku pri Vrhnjakovem mostu v Sv. Jederti avtomobil zanašati ter ga je slednjič zaneslo s ceste, ga dvakrat obrnilo in je avto obstal par korakov pred Mislinjo. Lastnik g. Serec je pri nesreči dobil hude poškodbe na glavi in si zlomil ključnico ter so ga morali prepeljati v slovenjegraško bolnišnico, kjer pa se zdaj nahaja že izven nevarnosti. Šofer je razen manjših prask ostal nepoškodovan, dočim je avto popolnoma razbilo.

× Na Savi se je smrtno ponesrečil orožniški podnarednik Janez Erjavec, ko je opravljal svojo službo na progi med Lazami in Zalogom. Umaknil se je enemu vlaku, drugi ga je pa povozil. Rajni zapušča mlado vdovo in dva otročiča. S težko prizadetim sočustvuje vsa okolica in zlasti še pokojnikov tovariši.

× Podpore za zgraditev sadnih sušilnic. Z odlokom kmetijskega ministra so bile odobrene podpore za zgraditev sadnih sušilnic banskim upravam v Ljubljani, Splitu in Skoplju. Banska uprava v Ljubljani je dobila znesek 35.800, v Splitu 21.500 in v Skoplju 21.500 din.

× Naša jabolka so cenjena. V začetku preteklega tedna sta dospela iz Slovenije dva vagona jabolk na Dunaj. Jabolka so bila kupljena po 25 pfenigov na meji, a prodajala so se na debelo po 2750 pfeniga (ocarinjena). Te dni pričakujejo na Dunaju prvo pošiljko hrušk iz Slovenije.

× Blizu Šibenika so vinogradniku Andriji Vlahovu njegovi sovražniki v eni noči uničili ves vinograd. Posekali so mu okrog 5000 trt in mu napravili 50.000 din škode. Zdi se, da so morali zločinci sekati celo noč in da jih je bilo najmanj šest na delu.

× V Policah pri Cerkljah je nekdo zastrupil čebele. Lastniki čebel so iz vse Gorenjske in so jih imeli v Cerkljah na paši. Najbolj občutno škodo ima radovljiški župan g. Resman, kateremu je neznani zlikovec zastrupil devet panjev. Panje je polil s katranom, katerega smrad je umoril čebelice. Lastniki čebel so bili zaradi tega dejanja silno ogorčeni, saj je znano, kako čebelarji ljubijo pridne čebelice, razen tega pa nekateri trpijo tudi zelo občutno škodo. Orožniki so že aretirali neko osebo, vendar se ne ve, če je osumljeni res storilec. Domačini domnevajo, da je to podlo dejanje storil čebelar, katerega mu ni ljubo, da dovažajo v Cerklje čebele na paše. Čebelarji pa tega ne morejo verjeti. Pravijo, da pravi čebelar preveč ljubi čebelice in jih ne bi mogel zastrupiti.

† Valentin Poljanec

Slovenstvo na Koroškem je zadel hud udarec. Msgrja Valentina Poljanca ni več. Odšel je v kraje, od koder ni vrnitve.

Z njim izginja z našega narodnostnega pozorišča osebnost, ki ji bomo le težko našli nadomestila. Pokojni je bil že kot dijak narodno zaveden in borben, pozneje pa je kot duhovnik posvetil in žrtvoval največji del svojih odličnih sposobnosti narodnostni borbi. V polni meri se je zavedal Kristovega naročila: »Pojdite in učite vse narode!«

To pravico je neustrašeno zahteval tudi za svoj maloštevilni narod. Njegovo delovanje, zlasti v plebiscitni dobi, ostane neizbrisno v slovenski zgodovini.

Po tragediji leta 1920. je monsignor Poljanec stopil na čelo slovenske pešice in je junško bil boj, ki smo ga vsi občudovali.

Ko nas je sedaj presenetila vest o njegovi smrti, kličemo: *Slava spominu Valentina Poljanca*, nam pa daj nebo še mnogo, mnogo takih narednih duhovnikov, pa bo na Slovenskem enkrat za vselej konec razprtij!

× I. Zvezne banovinske razstave malih živali v Ljubljani ne bo, vsled pojava slinavke in parkljevke v Ljubljani. V zvezi s tem odpadejo tudi vse ostale prireditve Zveze društev rejcev malih živali, ter je vse preloženo na prihodnje leto. V okviru velesejma bo letos prirejena samo I. Zvezna efektna loterija s krasnimi dobitki,

kot so: 3 motorna kolesa, 20 moških in damskih koles, 2 šivalna stroja, 2 radio-aparata, 1 spalnica, 1 harmonika, 1 kuhinja, 1 fotoaparat, 1 zaboj sladkorja, 1 blago za moško obleko, 1 blago za žensko obleko, 1 kladiva drv, 1 vreča moke, 2 kozi, 2 ovci, 1 kurnica ter še okrog 400 ostalih krasnih dobitkov v vrednosti 80.000 din. Cena posamezni srečki je 5 din. Srečke so naprodaj v pisarni Zveze, Karunova ul. 10, dalje pri vseh rejskih organizacijah, v ljubljanskih trafikah in na velesejmu v paviljonu F, kjer bodo glavni dobitki tudi razstavljeni.

× Važno za zunanje posetnike jesenskega Ljubljanskega velesejma. Če si pri postajni blagajni nabavite za ceno din 2— rumeno železniško izkaznico ter celo vozno karto do Ljubljane in potem pri prihodu na velesejem daste rumeno železniško izkaznico potrditi, se z isto vozno karto lahko zastopj vrnete domov. Ta vozna olajšava bo v veljavi za potovanje v Ljubljano od 27. avgusta do 12. septembra, za povratek pa od 1. do 17. septembra.

× V Mariboru izhaja edino »Toti Liste«, česar še marsikdo ne ve.

× V Križevski okolici se je obesil premožen kmet Tomo Djurinec, ker ga ta svet ni čisto nič več zanimal, in ker ni vedel, čemu naj še živi. V pismu se opravičuje, naj mu ne zamerijo tega koraka, pravi, da ga je zadnja leta vse bolj zanimalo, kako bo na onem svetu. Končno je bil že tako radoveden, da ni mogel več počakati na smrt ter se je obesil sam.

× V Osijeku je sedela v policijskem zaporu ruska emigrantka Marija Zaharova, stara 40 let. V petek popoldne jo je našel paznik v celici obešeno. Zaharova je prišla v sredo v Osijek iz Subotice. Imela je nekaj denarja in napila se je. Policija je postala pozorna na njo in ker je po gostilnah preveč mežikala moškim, so jo zaprli. V soboto zjutraj so jo hoteli zaslusati, pa se je prej obesila. Najbrž jo je pognala v smrt beda, kakor že toliko nesrečnih ruskih emigrantov. Pokojna je bila baje močno vdana alkoholu. Pila je pač iz obupa.

× Blizu Celja se je vrgla pod vlak tik pred lokomotivo 38letna Amalija Tržanova, žena delavca in hišnega posestnika z Dobrove pri Celju. Kolesa so nesrečnici odrezala desno nogo v kolku in levo nogo pod kolenom ter ji prizadejala dve težki poškodbi na glavi. Tržanova je bila na mestu mrtva. Truplo so prepeljali v mrtvašnico na okol. pokopališče. Tržanova je kazala v zadnjem času znake duševne zmedenosti. V soboto je še dejala svojemu 11letnemu sinu-edincu, da je ne bo več videl. Ko je v nedeljo zjutraj njen mož še spal, je tiho vstala, odšla na železniško progo in izvršila obupno dejanje.

× V Sarajevu je bila nedavno izvršena prva transfuzija krvi na ruski način, namreč s konzervirano krvjo. Ta transfuzija je bila izvršena nad kmetom Velimirom Božićem, ki je bil zelo anemičen in so se zdravniki samo zaradi tega lotili tega načina prenosa krvi, ker se je pri njem pojavila sepsa zaradi slabih zob. Čeprav so mu vse izpulili, so vseeno izvedli transfuzijo. Sepsa pa ni bilo mogoče ustaviti in je Božić včeraj umrl. To je prvi primer, da je bila izvršena transfuzija konzervirane krvi v naši državi.

Vse leto lahko ohranite mošt (širo)

iz grozdja, kakor tudi vse sadne sokove brez kakršnega koli aparata — brez strokovnega znanja brez zgube časa

s pomočjo **NIPOKOMBINA A/II.**
Odlična današnja iznajdba! Enostavno! Poceni! Higienično!
Odobreno po Ministrstvu za poljedelstvo. Navodila in cenike razpošilja brezplačno
Radlosan, Zagreb, Dukljaninova ulica 1

Zaslужek

Kmetijski fantje, ki se žele posvetiti

zavarovalni stroki,

naj se obrnejo za nasvet na upravo našega lista.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadr. z neom. zavezo v Ljubljani, Tyrševa cesta 18

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po **4%**

Za vse vloge nudi popolno varnost. — Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle. — Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!

vloge proti odpovedi po 5%

× V Vojniku je v hišo Frančiške Majerle oni dan vdrl doslej še neizsleden, vendar znan vlomilec, ki je odnesel 1000 din, 300 srebrnih starih avstrijskih kovancev, zlato žensko uro, zlato verižico, moško srebrno dvokrovno uro, dva zlata prstana in par zlatih uhanov. Za nameček je ta ukradel tudi skoraj nov samokres v kožnatem etuiju. Majerlova je oškodovana za okrog 5000 din.

× V Zadubravlju pri Slav. Brodu je začel Joza Vidaković hoditi svoja pota. Govoril je kmetom v nečem novem... Lepega dne pa se mu je zahotelo, da bi postal nekak mučenik v vasi. Odšel je ponoči na svoje polje in pokosil nedozorelo koruzo. Zjutraj je prijavil nesrečo orožništvu, ki so trdo prijemali kmete, vendar niso mogli ničesar odkriti. Zdi se, da je bilo to za zmešanega kmeta vsekakor premalo. Zato je ustrelil iz svoje hiše proti vaški poti in znova javil orožništvu, kako mu je neko stregel po življenju. Pri preiskavi pa je eden orožnikov opazil po luknji na cvetličnem loncu, da je bilo streljano iz hiše, ne pa s ceste v hišo. Zdaj so kmeta trdo prijeli; končno je priznal, da je hotel postati mučenik. Zagovarjati se bo moral pred sodiščem, ker je zavajal oblastva v zmoti.

Živinski sejmi

Na zadnji živinski sejem v Mariboru je bil dogon zaradi razmer nekako slab. Cene kljub temu za zdaj še niso pomembno poskočile in so se gibale v mejah dosedanjih sejmov: voli 5—7, krave 3—5, junice 3—8, teleta 4—9, ostala živila od 2—6 din za kilogram žive teže.

Kupčija je bila živahna, tendenca naraščajoča. Prodanih je bilo približno polovico prignanih goved.

Sejmi

4. septembra: v Vuhredu, Bogojini.
5. septembra: pri Sv. Lovrencu p. Prož., Tinskem, v Mozirju, Ormožu, Slovenjem Gradcu, Sv. Lenartu v Sl. g., Kranju, Murski Soboti.
6. septembra: v Ormožu, Ptuj, Dolnji Lendavi.
7. septembra: v Zirovnici, Topolovcu, Zagradcu, Dobju, Ptuj, Celju, Trbovljah, Sv. Krištofu p. Laškem, Sv. Petru pod Sv. g. z graščino Bizeljsko, Vojniku, Ljubljani.
8. septembra: v Črnomlju, Mokronogu, Turnišču.

9. septembra: v Mariboru, Apačah, Polšniku, Gradcu, Bušehi vasi, Turnišču, Lukovici p. Kamniku, Vel. Laščah.
10. septembra: v Brežicah, Celju, Trbovljah, Križevcih na M. S., Puconcih.

Važnejša radio predavanja

Nedelja 4. sept. 17.00: Gospodarska navodila in tržna poročila — 19.30: Pomen dela generala Maistra za narodno osvobodjenje.

Ponedeljek 5. sept. 19.30: Nastanek hrvatskomadžarske nagodbe 1. 1868.

Torek 6. sept. 19.30: Bogastvo sladkovodnih rib v Jugoslaviji — 20.10: Preureditev našega narodnoobrambnega dela.

Sreda 7. sept. 18.40: September v naravi — 19.30: Meštrovičevi klasično-idealistični liki.

Četrtek 8. sept. 17.00: Preskrbimo si dobro kislno krmo — 19.30: Ministrstvo za telesno vzgojo naroda.

Petek 9. sept. 19.30: Svilarstvo v Jugoslaviji — 19.50: Poročila o izseljencih.

Sobota 10. sept. 19.30: Proboj solunske fronte pred 20 leti — 20.00: O zunanji politiki.

Zahvala

Vsem, ki ste me tolažili ob nenadni izgubi dragega očeta

Ivana Tomažiča

posesnika itd. na Vitanu

izrekam tem potom prav iskreno zahvalo, ker mi je nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti.

Obenem se v imenu naše obitelji zahvaljujem za številne izraze sožalja, lepe vence in šopke, ki ste jih poslali, vsem mnogoštevilnim udeležencem pogreba, zlasti čast. gg. duhovnikom, domačim in okoliškim društvom, godbi, pevcem, delegacijam raznih organizacij, zadrug itd., prijateljem in znancem, skratka vsem, ki ste dragega nam pokojnika spremili na zadnji poti. Vsem prav pristrčna hvala!

Vitan, dne 23. avgusta 1938.

Jožko Tomažič

Potrlih src naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Vsemogočnemu Bogu dopadlo poklicati k Sebi našo ljubljeno hčerko, sestro, sestrično, nečakinjo, svakinjo in teto, gospodično

CILKO

Pogreb drage pokojnice se je vršil v nedeljo dne 28. VIII. 1938. ob pol 4 uri iz hiše žalosti v Dragomlju št. 4, na pokopališče v Št. Pavlu.

Ob tej priliki se najiskrejeje zahvaljujemo za vse izraze sožalja, lepe vence in šopke, vsem številnim prijateljem in znancem, ki ste jo spremili v tako lepem številu na njeni zadnji poti. Dragomelj, 28. avgusta 1938.

Žalujoče rodbine:

GRAD JERNEJ, IVAN, FRANČ
in ostalo sorodstvo

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo

V Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1

Telefon št. 28-47

Rač. pošt. hran. št. 14.257

Brzjavlj: Kmetskodom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

N o v e v l o g e
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

»**EKONOM**« osrednja gospodarska
zadruga v Ljubljani,
Kolodvorska ulica 7.
Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih
pridelkov, najfinejšo domačo in banaško mo-
ko, koruzo, krnila, specerijsko blago itd.

VELIKA ZALOGA

vseh vrst umetnih gnojil, modre
galice, trboveljskega in split-
skega portland cementa ter vseh
vrst zidne opeke kakor tudi krov-
cev tovarn »ILOVAC«, Karlovac,
»Bohne«, Vel. Kikinda in Jelov-
šek, Vrhnika.

Veliko izbiro oblačilnega
blaga po nizkih cenah
priporoča domača
manufakturna trgovina

Janko Češnik
Ljubljana, Lingarjeva 1